

Мотиви по ВНОХД № 611/2022 г. по описа на САС, НО, 4-ти състав

С присъда № 260055 от 26.11.2020г., по нохд №1245/2020г., Софийски градски съд е признал подс.И. Г. М. за невиновен да е извършил престъпление по чл.282 ал.1 от НК, като на 11.11.2018г., около 9.45ч., в гр.София, на бул.“Никола Вапцаров“, като длъжностно лице – полицейски орган, *** в 04 група на 04 сектор „Охрана на обществения ред и оперативни обекти“, отдел „Охранителна полиция“ – СДВР, да не е изпълнил служебните си задължения по чл.282 ал.1 вр.чл.81 от ЗМВР; по чл.6 ал.1 от Инструкция № 8121з-464/26.08.2014г. за реда за извършване на проверки по чл.81 ал.1 и 2 и чл.83 ал.1 от ЗМВР на министъра на вътрешните работи и по чл.9 от Заповед №513з-5914/19.08.2015г. на Директора на СДВР, с цел да набави за себе си облага и от това да е могло да настъпят немаловажни вредни последици, поради което и на осн. чл.304 от НПК го е оправдал по така повдигнатото обвинение.

Срещу така постановената присъда, в законоустановения срок е постъпил протест от Софийска градска прокуратура. В протеста се посочва, че СГС превратно е изтъквал доказателствената съвкупност и установената по делото фактическа обстановка, която несъмнено установява, че извършител на престъплението е именно подс.М.. Последният не е изпълнил служебни задължения, пряко произтичащи от закона и подзаконовите актове, регламентиращи прилагането им, а не състав на по-тежко наказуемо престъпление – по чл.302 т.1 б.“а“ вр.чл.301 ал.1 от НК. Според прокуратурата, липсват основания да се направят подобни правни изводи на базата на приобщените в хода на съдебното следствие писмени и гласни доказателствени средства. Градският съд не се съобразил със задължителните постановки, залегнали в т.3 от ППВС №8/1981г. и т.2 от ППВС №2/1980г. досежно квалифицирането на деянието подкуп, в разглеждания случай – по отношение на стоки и услуги, за които липсва имуществен характер. Посочва се, че постановената присъда е неправилна и незаконосъобразна, поради което се моли да бъде отменена и подс.М. да бъде признат за виновен, като му бъде наложено наказание „лишаване от свобода“ за срок от една година, което на осн.чл.66 ал.1 от НК да бъде отложено с изпитателен срок от три години, както и предвиденото наказание „лишаване от права“ по реда на чл.37 ал.1 т.6 от НК – да заема държавна служба в МВР за срок от три години.

След изготвяне на мотивите към присъдата, по делото е депозирано допълнение към протеста. В него, прокуратурата посочва, че основният спор, който съществува по делото не е фактологически, а правен – осъществен ли е състав на престъпление съгласно НК и кой е той. Според СГС, подс.М. е поискал подкуп по смисъла на чл.301 ал.1 от НК, тъй като поисканата почерпка се явявала облага като годен предмет на пасивния подкуп, което

било изрично записано в задължителните указания по приложението на материалния закон. Съдът изтъква в подкрепа на това, че в изр.6 от т.3 на Постановление №8/1981г. на Пленума на ВС, било изрично посочено, че „почерпвания, без надлежно плащане“ се явяват облага от имуществен характер, чрез поискването на каквато за нарушаване на определени служебни задължения, се осъществява състава на престъплението по чл.301 ал.1 от НК. Съдът изтъкнал, че било без значение обстоятелството, че конкретната стойност на почерпката не е посочена от страна на искащия подкупа, а е оставена на усмотрението на водача на МПС, доколкото сама по себе си, исканата почерпка предполага предоставяне на парична сума или на друга престация с имуществен характер. Според прокуратурата обаче, съдът не отчел действието на изр.6 на т.3 от цитираното Постановление където е посочено, че предмети и услуги, които нямат имуществен характер, не могат да бъдат предмет на подкуп. СГС не отчел, че в случая става дума за неизпълнение на служебни задължения с цел да се набави имотна облага, а не за противоправна сделка. В настоящия случай, според прокуратурата са осъществени всички обективни и субективни признаци на престъплението по чл.282 ал.1 от НК, поради което присъдата на СГС е неправилна и незаконосъобразна и се моли да бъде отменена и подс.М. да бъде признат за виновен по повдигнатото му обвинение и да му бъде наложено наказание лишаване от свобода за срок от 1 година, което на осн.чл.66 ал.1 от НК да бъде отложено за изтърпяване с изпитателен срок от три години, както и лишаване от право по реда на чл.37 ал.1 т.6 от НК – да заема държавна служба в МВР за срок от три години.

В съдебно заседание пред настоящата инстанция, представителят на апелативна прокуратура, не поддържа подадения протест, но не го оттегля. Счита, че правния извод на СГС, че в случая се касае евентуално за престъпление по чл.301 от НК е правилен и не са налице доказателства за осъществен състав на престъпление по чл.282 от НК, който се явява общ към подкупа по чл.301 от НК. Изразява мнение, че в случая не е налице и реална съвкупност между двете престъпления. Въпросът е дали извършеното е подкуп или е престъпление по чл.282 от НК, като за последното счита, че не е доказано от субективна страна, както и специалната цел. По отношение на чл.301 от НК, посочва, че изначално не е имало категорични и несъмнени доказателства, а единствено твърденията на св.М., които противоречат на показанията на св.П. и обясненията на подсъдимия, дадени в съдебно заседание. Единственото друго доказателство, което се кредитира от съдилищата е телефонния разговор на тел.112, който също изхожда от св.М., т.е. няма друго независимо доказателство, за това, че е извършено престъпление. Поради това, представителят на САП счита, че в случая се касае само за предположение и няма категорични доказателства за престъпно поведение на подсъдимия. Моли да бъде потвърдена присъдата на СГС.

Защитата на подс.М. – адв.П., в съдебно заседание пред САС моли да бъде оставен без уважение протеста на СГП срещу първоинстанционната присъда и последната да бъде потвърдена като правилна и законосъобразна. Счита, че престъплението, за което е повдигнато обвинение на нейния подзащитен, а именно по чл.282 ал.1 от НК е несъставомерно и не е осъществено както от обективна, така и от субективна страна. Посочва на първо място, че на подс.М. е повдигнато обвинение за неизпълнение на служебните задължения по посочените в обв.акт нормативни актове, които обаче задължения не са му били вменени. От приобщената по делото инструкция №8121з-929/02.12.2014г., с която подсъдимия е бил запознат на 05.11.2015г. е, че според чл.35 ал.1 т.2 от нея информационната карта с приложения доклад за установен факт и взето отношение на полицейските органи, както и всички документи – приложенията, визирани в чл.33 ал.2 т.1 от същата инструкция, е задължение да бъдат изготвени от старшият на наряда, когато същият е в състав от двама или повече служители, какъвто е настоящия случай. По делото е безспорно установено, според защитата, че на процесната дата за старши на наряда е бил определен мл.инспектор П. П., а не подс.М., поради това се счита, че подсъдимия не е осъществил състава на повдигнатото обвинение, за да не изготви регламентираните в закона (в инструкцията) документи.

Защитата счита, че по делото е било безспорно установено, че подс.М. не е бил запознат със Заповед №513з-5914/19.08.2015г. на Директора на СДВР, което било установено и от ВКС и било потвърдено в писмо с рег. №513000-56672/13.11.2020г. Съгласно чл.9 от тази заповед, при констатиране нарушения, извън случаите на т.8, служителите на охранителна полиция са длъжни да съставят докладна записка - приложение №3, която от своя страна отново се изготвя от старшият на наряда, съгласно Инструкция №8121з-929/02.12.2014г. Освен това било посочено в писмо-отговор от СДВР с рег. №513000-47448/30.09.2020г., че към инкриминираната дата 11.11.2018г. мл.инспектор М. и мл.инспектор П. не са били преминали обучение за съставяне на актове за установяване на административни нарушения по ЗДвП. От приложена Заповед №513з-7380/29.08.2022г. на Директора на СДВР е видно, че такова обучение подс.М. е минал едва четири години по-късно. От това, защитата прави извод, че на подс.М. е повдигнато обвинение за неизпълнение на служебни задължения по посочените в обвинителния акт нормативни актове, които не са му били вменени и с чието съдържание той не е бил запознат към 11.11.2018г., т.е. липсва прекия умисъл, който е необходим, за да е осъществен състава на престъплението по чл.282 ал.1 от НК.

Защитата застъпва становище, че не е налице и втората характеристика на това престъпление, а именно специалната цел за набавяне на облага или причиняване на вреда от поведението на дееца. Безспорно е било установено, че подсъдимият не е взел пари или друга облага, което категорично е било потвърдено от разпита на св.М., нито пък от неговите действия или

бездействия по служба са настъпили значителни вредни последици в разколебаване на авторитета и доброто име на органите на МВР, каквото е твърдението в обв.акт. Освен това, счита, че обвинението неправилно е разгледало действията на подс.М. през призмата на чл.81 ал.1 и ал.2 и чл.83 ал.1 от ЗМВР, в които разпоредби са определени реда и начина за проверка на личните вещи, както и проверка на помещения, без съгласието на проверяваните лица, като обаче за осъществяване на такава дейност от страна на подсъдимия на инкриминираната дата липсват такива данни както на досъдебното, така и в хода на съдебното производство. Първият съд приел, че извършеното деяние от подсъдимия представлява активен подкуп, но тъй като за това няма обвинение, той го е оправдал. Защитата обаче посочва, че по делото от самото му образуване не са били събирани каквито и да било доказателства за извършен подкуп по чл.301 от НК. Поради това моли да бъде постановено решение, с което да бъде потвърдена първоинстанционната присъда като правилна и законосъобразна.

Подс.М. се явява лично в съдебно заседание пред САС и поддържа казаното от защитника си. Реализирайки правото си на последна дума, моли за оправдателна присъда.

Софийски апелативен съд, като взе предвид депозирания протест и допълнението към него, доводите на страните в съдебно заседание, и след цялостна проверка на правилността на атакувания съдебен акт в съответствие с изискванията на чл.313 и чл.314, ал.1 от НПК, намери за установено следното:

За прецизност следва да се посочи, че съдебното производство пред СГС по нохд №1245/2020г., е било образувано въз основа на обвинителен акт за извършено от подс.И. М. престъпление по чл.282 ал.1 от НК. Производството е завършило с присъда №260055 от 26.11.2020г., с която подс.М. на осн.чл.304 от НПК е бил оправдан по повдигнатото му обвинение.

С присъда №15 от 11.06.2021г. по внохд №463/2021г., САС, НО, 3-ти състав е отменил постановената от СГС присъда по нохд №1245/20г. и вместо нея е признал подс.И. М. за виновен в извършване на престъпление по чл.282 ал.1 от НК и го е осъдил на една година лишаване от свобода, както и лишаване от право да заема държавна длъжност в системата на МВР за три години, като на осн.чл.66 ал.1 от НК отложил изтърпяването на наказанието лишаване от свобода с изпитателен срок от три години. Със същата присъда САС признал подс.М. за невиновен в това при извършване на посоченото престъпление да не е изпълнил и задължение по чл.9 от Заповед №513з-5914/19.08.2015г. на Директора на СДВР – да изготви докладна записка за констатирано нарушение на ЗДвП, както и да е извършил престъплението по чл.282 от НК и във връзка с извършено от свидетеля А. М. нарушение на обществения ред, поради което го е оправдал по тези обвинения.

С Решение №75/13.06.2022г., ВКС, Второ НО е отменил въззивната

присъда и е върнал делото за ново разглеждане от друг състав на САС, като дал указания.

Настоящото дело в САС е второ по ред и образувано по протест от СГП.

С оглед пределите на въззивната проверка по чл.314 от НПК, съставът на САС след като изслуша становищата на страните в съдебно заседание по въззивното производство, обсъди този доказателствен материал, в неговата съвкупност и поотделно, и провери атакуваната присъда, както по отношение оплакванията на държавното обвинение, така и служебно изцяло, намира, че протеста е ОСНОВАТЕЛЕН.

По делото е била установена следната фактическа обстановка:

Подс.И. Г. М. е роден на ***г. в гр.***, живущ в гр.***, кв.“***“, бл.***, вх.***, ап.***, българин, български гражданин, разведен, неосъждан работи като *** в 04 група на 04 сектор „Охрана на обществения ред и оперативни обекти“, отдел „Охранителна полиция“ - СДВР, с ЕГН *****.

Към 11.11.2018г. подс.И. М. и св.П. П. били полицейски служители в „Охранителна полиция“ (ОП), видно от т.1 л.53 внохд №463/21г. на САС, НО, 3-ти състав - л.26-45.

На 11.11.2018г., подс.М. и св.П. били на работа като наряд №547-1 (т.1 л.68 д.п.), със служебен автомобил марка „Опел Астра“ С ДК №*** (т.1 л.62 и л.81 от д.п.)

Св.А. М. е разказал в съдебно заседание пред първостепенния съд по нохд №1245/20г. на СГС (л.30-32), че на 11.11.2018г. в гр.София е шофирал автомобила си марка „Нисан Микра“ с ДК № *** и бил спрял на бул.“Никола Вапцаров“ от двама полицаи за проверка заради неправилен завой. След като предал документите на колата за проверка, полицаите му казали, че има проблем със застраховката за гражданска отговорност – договорът бил изтекъл. Полицаите му казали, че глоба за такова нарушение е много голяма – 400 лева, както и сваляне номерата на автомобила на място и извозването му с репатрак, но ако я плати на момента, ще го освободят. По време на този разговор, св.П. излязъл от полицейската кола и се отдалечил от нея, като на мястото останали подс.М. – в полицейската кола и св.М. – до нея. Св.М. попитал как може да плати глобата за изтеклата застраховка, на което подсъдимия му казал, че може да го пуснат, но трябва да почерпи. Почерпката не била конкретизирана като вид и стойност. Св.М. попитал дали това не е незаконно, на което **подс.М. отговорил, че е незаконно**, но и стореното от свидетелят е незаконно.

Няколко пъти били разменени реплики между подс.М. и св.М., като подсъдимия повтарял, че свидетеля трябва да плати на място, а св.М. настоявал, че исканата почерпка е незаконна. След това, подс.М. върнал на св.М. документите и го освободил, без последния да плаща нещо. След като

бил освободен, св.М. потеглил с автомобила от мястото, на което бил спрял и тръгнал към МОЛ „Сердика“, за да поднови полицата на застраховката „Гражданска отговорност“. Междувременно, св.М. се обадил на тел.112 и подал сигнал, че му е бил поискан подкуп от спрелите го преди минути полицейски служители / т.1, л.54, 62, 83, 85-87 и 90-91 на д.п./. При проведения разговор с оператора на тел.112, св.М. разказал къде е бил спрял за проверка и какво се е случило при последвалата комуникация с двамата спрели го полицейски служители, но не бил сигурен за номера на полицейския автомобил, тъй като не го видял добре. По-късно, минавайки покрай 04 РПУ, св.М. видял същия патрулен автомобил, както и регистрационния му номер – ***. Свидетелят отново се обадил на тел.112 и уточнил номера на полицейския автомобил, с който били полицейските служители. След това св.М. разговарял и с оперативен дежурен от СДВР, както и с такъв от 04 РПУ-СДВР. При всичките си разговори, той описвал едни и същи обстоятелства, с едни и същи участници, без никаква промяна.

Освен телефонния разговор, св.М. отишъл на място в СДВР, където подал писмено заявление за станалото (т.1 л.63, 64 и 67 от д.п.). На досъдебното производство, св.М. описал външността на полицейския служител, който му поискал почерпка, за да бъде освободен без последици, независимо от установените нарушения, след което при извършено процесуално-следствено действие разпознаване, разпознал именно подс. М. като този полицейски служител.

В изготвения доклад за проверени лица и превозни средства от страна на АП-547-1, в състав подс.И. М. и св.П. П., за времето от 06,10ч. до 18,10ч. на 11.11.2018г. не е било отразено спирането на лек автомобил „Нисан“ модел „Микра“ с рег.№ *** с водач св.А. М..

Въз основа на подадения от св.А. М. сигнал за поведението на подс.М. и св.П., срещу двамата били образувани дисциплинарни производства, които приключили с налагане на дисциплинарни наказания „Порицание“.

На 28.07.2019г. подс.И. М. подписал протокол, с който декларирал, че е запознат с различни нормативни документи, между които и Инструкция №8121з-464/26.08.2014г. за реда и условията за извършване на проверки по реда на чл.81 ал.1 и ал.2 и чл.83 от ЗМВР на Министъра на вътрешните работи.

Не са установени доказателства, от които да е видно, че подс.И. М. е бил запознат със съдържанието на Заповед №513з-5914/19.08.2015г. на Директора на СДВР.

Въз основа на събраните по делото доказателства са били безспорно установени следните факти:

1. Подс.И. М. е заемал длъжност като *** в 04 група на 04 сектор „Охрана на обществения ред и оперативни обекти“, отдел „Охранителна полиция“ – СДВР.

2. На 11.11.2018г. за времето от 06,10ч. до 18.10ч. подс.И. М. и св.П. били назначени като състав от автопатрул АП 547-1 от 4 група на 04-ти сектор ООРОО към ООП при СДВР, със служебен автомобил „Опел Астра“ с ДК № ***, като старши на патрула бил св.П. П..

3. Св.М. е извършил нарушение на ЗДВП, извършвайки обратен завой на непозволено място /а не нарушение на общественения ред, за което ще стане дума по-долу/ и управлявайки л.а.“Нисан Микра“ с изтекла застраховка „Гражданска отговорност“.

4. Св.А. М. е провел разговори с тел.112 с описаното по-горе съдържание.

5. Между подс.И. М. и св.А. М. е проведен разговор относно извършените от свидетеля нарушения, като след това е бил освободен без да е санкциониран.

Св.П. П. заявил (пред първия съд), че по време на проверката на св.М., освен разговор, че му е изтекъл срокът на застраховката за гражданска отговорност, не са били правени изявления от свидетеля П. и от подсъдимия с искане за почерпка от спрения за проверка водач. Св.П. твърди, че те с колегата му нямали право да съставят актове за нарушения по ЗДВП, защото не били упълномощени за това, тъй като не били държали съответния изпит (което е било потвърдено от администрацията на СДВР в т.1 л.37 т.4 от писмо на д.п.).

Спори се относно съдържанието на проведения разговор между подсъдимия М. и свидетеля А. М..

Първият съд е приел за установено, че основен предмет на този разговор е била изтеклата полица на застраховката „Гражданска отговорност“ на управлявания от св.М. автомобил, както и че въпреки това нарушение и установеното друго – обратен завой на непозволено място, свидетелят е бил освободен от полицейските служители без да бъде съставен акт за установяване на нарушение, както и без да бъде извикан патрул на КАТ. Следва да се добави освен това, че полицейските служители не са отразили в съответните информационна карта и доклад, че въобще е спиран такъв водач по време на наряда им.

Въззивната съдебна инстанция също счита, че безспорно са били установени тези факти, въз основа на показанията на св.М., на св.П. и съответните писмени доказателства.

Противоречие е налице между показанията на св.П. и св.М. относно това дали полицейските служители са казали на св.М. за възможност да заплати на място дължимата сума за застраховката „Гражданска отговорност“ и дали е бил проведен разговор между свидетеля М. и подс.М. за почерпка.

Правилно първостепенния съд е кредитирал показанията на св.М., в които той заявил, че докато течал разговорът за застраховката и че глобата /400 лв./ за това нарушение е голяма, но ако я плати на момента ще го освободят – св.П. излязъл от полицейската кола и се отдалечил. Подс.М. останал в колата,

а св.М. – до нея. Свидетелят разказал, че подс.М. му казал, че може да го пуснат, но свидетелят трябва да почерпи, като почерпката не била конкретизирана като вид и стойност.

Според въззивната съдебна инстанция, показанията, дадени от св.А. М. са последователни, непротиворечиви, логични и убедителни. Те са такива от първия телефонен разговор с тел.112 до последния проведен с него разпит, както и в писменото изложение, което е направил пред СДВР. Изнесеното от него е абсолютно идентично пред оператора на тел.112, пред дежурния оперативен от 04-то РПУ, пред оперативния дежурен на СДВР, както и в подадената жалба на място в СДВР. При извършеното процесуално-следствено действие разпознаване /т.1 л.34 от д.п./, св.М. категорично е разпознал подс.М.. Не са налице абсолютно никакви доказателства, въз основа на които да се прави предположение, че по някакъв начин този свидетел е бил заинтересован да навреди именно и само на подс.М.. Не на последно място, следва да се посочи, че св.М. сам е казал при всичките поведени с него разговори и разпити и в нито един момент не е отричал, че е извършил две нарушения, независимо, че е можел да си тръгне и да избегне административни санкции.

Съответно, въззивния съд счита, че са недостоверни показанията на св.П., че независимо, че се отдалечил от полицейската кола, през цялото време чувал всичко от разговора между св.М. и подс.М.. Тези показания, САС счита, че имат защитен характер, доколкото свидетелят има право да избегне самоуличаване в извършване на престъпление, и да избегне уличаване на колегата си в корупционно поведение.

Ето защо, въззивната съдебна инстанция счита, че подс.М. е поискал от св.Ал.М. почерпка с неконкретизиран размер, за да избегне следващата се по закон глоба за управление на МПС с изтекла застраховка „Гражданска отговорност“ и за извършване на неправилен завой. Този извод се основава както на показания на св.М., така и на подкрепящите ги писмени доказателства. Св.М. е реагирал веднага след като е бил пуснат от полицейския патрул да си тръгне и е изложил едни и същи факти при всичките проведени разговори и в писмената жалба до СДВР. Освен това, впоследствие, на 28.02. 2019г., на св.М. са били издадени два акта за установяване на административни нарушения /приложени копия т.1 л.30-31 от д.п./, като е друг въпрос доколко са били законосъобразни/, за нарушенията, за които е бил спрян от подс.М. и св.П..

В информационната карта, която се съставя след приключване на полицейския наряд №547-1 /т.1, л.81 и л.119 от д.п./, в полето „характерни случаи“ не са били посочени никакви данни относно проверените от подс.М. и св.П. лица.

За проверката, първоначално на 11.11.2018г. бил изготвен от името на полицейския патрул и доклад, но неподписан /т.1 л.28 от д.п./, по реда на чл.33 ал.2 т.2 от Инструкция №8121з-929/02.12.2014г. за проверени лица и

превозни средства, в който доклад липсва вписване да е бил проверен св.А. М..

Доста дни след случая /но след образуване на дисциплинарно производство/, била изготвена докладна записка, датирана от 11.11.2018г. от подс.М. до Началника на ОП-СДВР /т.1 л.71 от д.п./, в която подсъдимият докладвал, че на същата дата около 09.00ч. са спрели св.М. без валидна застраховка „гражданска отговорност“ и са го освободили, след като св.М. казал, че ще отиде веднага да я поднови.

Подс.М. и св.П. не са изготвили още един документ, свързан с установените нарушения от св.М. и следващ се във връзка с работата им – протокол за извършена проверка на превозно средство и лице, какъвто е трябвало да бъде съставен, съгласно нормата на чл.82 ал.1 вр.чл.81 от ЗМВР вр.чл.6 ал.1 вр.чл.5 от Инструкция №8121з-464/26.08.2014г.

Двамата полицейски служители са съставили докладна записка, датирана от 11.11.2018г. /т.1 л.70, 71 от д.п./, но в действителност съставена доста по-късно /след образуване на дисциплинарно производство/ съгласно писмо от администрацията на СДВР, като такава докладна записка се изисква съгласно т.9 от Заповед №513з-5914/19.08.2015г.

Установено е било по делото, че Инструкция №8121з-464/26.08.2014г. е издадена въз основа на чл.81 ал.3 от ЗМВР, с цел да конкретизира и допълни ЗМВР, като определя условията за извършване на проверка, действията по проверка и съдържанието на протокола, който трябва да бъде съставен; задължението за съставяне на протокол за извършена проверка е вменено на съответния полицейски служител от ЗМВР във връзка с инструкцията.

За несъставения по реда на ЗМВР във връзка с Инструкция №8121з/2014г. и по реда на Заповед №513з-5914/2015г. документ на всеки от двамата полицейски служители в наряда било наложено дисциплинарно наказание „порицание“ /том 1, л.94-95 и 96-97 от д.п./, тъй като поведението им, изразено в несъставяне на посочените документи, е определено от СДВР като дисциплинарно нарушение.

Безспорно е, че ЗМВР и Инструкцията са нормативни актове и имат всеобща задължителна сила и подс.М. е бил длъжен да ги знае – както по силата на всеобщата презумпция, че всички следва да знаят законите, така и по силата на специалните задължения в длъжностната си характеристика – да познава нормативната база, дейността и функциите на полицията, структурата и задачите на органите на МВР и да познава основите на наказателното, административното и полицейското право, както и мерките за въздействие, прилагани от органите на полицията. Това е изводимо от длъжностната характеристика на подс.М., приложена в т.1 л.101-103 от досъдебното производство. Не бива да се пренебрегва и обстоятелството, че подс.М. е дългогодишен служител на полицията с всички произтичащи от това изводи.

Правилно първият съд е посочил, че в документацията на СДВР няма документ, който да удостоверява, че подс.М. е бил запознат със съдържанието

на Заповед №513з-5914/2015г. Самата заповед представлява вътрешен за системата на МВР акт и е следвало подсъдимият да бъде запознат изрично с нея, за да бъде обвързан от силата ѝ.

Съобразявайки указанията, дадени в отменителното решение на ВКС по настоящото дело, САС изиска и приобщи по предвидения процесуален ред към събраните доказателства нови такива, а именно:

Инструкция №8121з-929/02.12.2014г. (обн.ДВ бр.102/12.12.2014г.) за патрулно-постова дейност.

Писмо с рег.№513р-108596/04.11.2022г. на СДВР, в което е посочено, че – „...при осъществяване на дейности по охрана на обществения ред и контрол на пътното движение, **правомощията на полицейските служители са еднакви**, за което мл.инспектор И. Г. М. съответно е запознат с инструкция №8121з-929/2014г. за осъществяване на патрулно-постова дейност и заповед с рег.№513з-550/25.01.2022г. относно единен модел на работа при осъществяване на патрулно-постова дейност от държавните служители по чл.142 ал.1 т.1 от ЗМВР в Столична дирекция на вътрешните работи и съгласно заповед рег.№513з-7380/29.08.2022г. служителят е определен да осъществява контролна дейност по закона за движение по пътищата, да издава фишове за налагане на глоби и да съставя АУАН по ЗДвП и кодекса за застраховането.“

Въз основа на тези факти, въззивният съд направи следните правни изводи, като в тях се съдържа отговор на доводите, изложени от защитата на подс.М..

Безспорно е, че към момента на извършване на деянието, подс.И. М. е бил „длъжностно лице“ по смисъла на чл.93 т.1 б.А от НК, работейки като *** в ОП-СДВР.

Правилно първостепенният съд е приел, че подс.И. М. не е изпълнил служебните си задължения, които произтичат от разпоредбите на чл.82 ал.1 вр.чл.81 от ЗМВР, от чл.6 ал.1 от Инструкция №8121з-464/26.08.2014г. за реда за извършване на проверки по чл.81 ал.1 и ал.2 и чл.83 ал.1 от ЗМВР на Министъра на вътрешните работи, тъй като в качеството си на полицейски орган, не е изготвил протокол за извършената проверка на водача на МПС св.А. М., в който да отрази установените нарушения – извършен неразрешен обратен завой и липса на валидна застраховка „Гражданска отговорност“ на управлявания от него лек автомобил. В качеството си на полицейски орган, част от патрула, който е установил непосредствено посочените нарушения при извършената на св.М. проверка, подс.М. самостоятелно е имал задължения по посочената разпоредба и е нарушил произтичащите от нея задължения, като не е предприел действия по документиране на нарушенията на св.М., извършени при управление на автомобила му.

Няма спор, че разпоредбите на чл.82 ал.1 и чл.81 от ЗМВР са част от закон, чието познаване се презумира, тъй като законът е нормативен акт, който чрез публикуването му става достояние на всички задължени да го спазват като

правни субекти. Такава нормативна сила има и Инструкция №81213-464/26.08.2014г., тъй като има качеството на нормативен акт и е била публикувана в Официалния раздел на Държавен вестник, брой 74 от 05.09.2014г. и поради това няма значение обстоятелството кога подс.М. се е запознал със съдържанието ѝ срещу подпис.

Верен е изводът на първия съд, че подс.М. не е извършил другото нарушение, за което му е било повдигнато обвинение, а именно – това по чл.9 от Заповед №513з-5914/19.08.2015г. на Директора на СДВР, тъй като не е било установено той да се е запознал със съдържанието на тази заповед /това се потвърждава и от отговора на СДВР, приложен пред първия съд/, както и от този, приложен по делото пред настоящия въззивен състав. Именно поради това, подс.М. бе оправдан от този състав на САС за това да е извършил това, да не е изпълнил служебно задължение, чрез нарушение на описаната Заповед.

Контролната съдебна инстанция счита, че именно подс.М. от двамата полицейски служители, започнали проверката е бил длъжен да състави протокола по ЗМВР във връзка с Инструкция №81213-464/26.08.2014г., тъй като в началото на проверката в разговора със св.М. участвали и двамата служители, но след това св.П. се отдалечил. На мястото останали само подс.М. – в служебния автомобил и св.М. до него. Между двамата бил проведен разговорът за почерпка от страна на св.М., с цел да се избегнат последиците от такава проверка – санкциониране на нарушенията на св.М. въз основа на следващия да се състави протокол по ЗМВР вр. с Инструкцията. Тук следва да бъде посочено, че въззивният съд не приема довода на защитата на подсъдимия, че такъв протокол е следвало да състави старшият от полицейския наряд – в случая св.П.. Това бе оборено от представения отговор с писмо с рег.№513р-108596/04.11.2022г. на СДВР, в което е посочено, че - ...“при осъществяване на дейности по охрана на обществения ред и контрол на пътното движение, **правомощията на полицейските служители са еднакви и** мл.инспектор И. Г. М. съответно е запознат с инструкция №81213-929/2014г за осъществяване на патрулно-постова дейност и заповед с рег. №513з-550/25.01.2022г. **относно единен модел на работа** при осъществяване на патрулно-постова дейност от държавните служители по чл.142 ал.1 т.1 от ЗМВР в Столична дирекция на вътрешните работи...”

Проверяващ *** в случая е бил подс.М., който е останал на място до края на проверката и отправил към св.М. искането за почерпка с избягване на административно санкциониране за извършените нарушения.

Въззивната съдебна инстанция не споделя становището на първия съд, че в случая няма осъществен състав на престъпление по чл.282 ал.1 от НК. За да направи този извод, съдът е приел, че след първоначалното поискване на почерпката, подсъдимият не е настоял повече, тъй като св.М. изрично попитал дали това не е незаконно и след като подсъдимият признал, че е незаконно, го освободил без последствия. Съдът приел, че подс.М. е

освободил св.М. без съставяне на документи, не защото е продължавал да очаква неследваща се облага, а защото вече се е притеснявал да не бъде изобличен от свидетеля в искане на подкуп.

Според контролната съдебна инстанция, конкретната причина подсъдимият да не продължи да настоява за почерпка, а да освободи св.М. без последствия, не се отразява на съставомерността на поведението на подсъдимия по чл.282 ал.1 от НК. Това е така, тъй като освобождаването на св.М. не променя факта, че е поискана почерпка, като освен това подсъдимият сам е потвърдил, че това е незаконно. Налице е неизпълнение на служебни задължения, за което е поискана почерпка.

В настоящия случай, подс.М. е длъжностно лице, което нарушава служебните си задължения, като извършва дейност, която не е съобразена с установените изисквания за заеманата длъжност. Подс.М. не е изпълнил служебните си задължения само чрез несъставяне на изискуемия от ЗМВР и Инструкция №8121з-464/26.08.2014г. протокол, в който е следвало да бъдат отразени установените две нарушения на ЗДвП от страна на св.А. М..

На следващо място, от субективна страна, съставът на престъплението длъжностно престъпление по чл.282 от НК се характеризира с пряк умисъл и специална цел. Облагата може да бъде имуществена или всякаква друга полза и изгода. Подсъдимият М. е бил длъжностно лице и като такова не е изпълнил задължението си да документира в протокол за проверка на превозно средство и лице по ЗМВР във връзка с Инструкцията /описана по-горе/ и не е изпълнил задължението си с конкретна цел – да набави за себе си имотна облага – поискал е „почерпка“ от св.М. и от това са последвали немаловажни вредни последици – каквото е изтъкнатото от държавното обвинение уронване на престижа на МВР заради действията на подсъдимия по искане на почерпка.

Не може да бъде споделено становището на първостепенния съд, че нарушенията на служебните задължения, извършени от подс.М., той е извършил не за да набави облага за себе си – да бъде „почерпен“ от св.М., а за да предотврати изобличаването от страна на същия свидетел в това, че е поискал от него такава. Също така, съдът счел, че подс.М. е поискал подкуп по смисъла на чл.301 от НК, тъй като „почерпката“ е облага, която е годен предмет на пасивния подкуп. Съдът е обобщил, че поведението на подс.М. не е престъпление по чл.282 ал.1 от НК, каквото е обвинението му, а такова по чл.301 ал.1 от НК и тъй като последното е по-тежко наказуемо, е постановил оправдателна присъда. Съдът се е позовал на Постановление №8/1981г. на Пленума на ВС, където в т.3 е било посочено, че „почерпвания, без надлежно плащане“ се явяват облага от имуществен характер, чрез поискването на каквато, за нарушаване на определени служебни задължения, се осъществява състава на престъплението по чл.301 ал.1 от НК.

Първостепенният съд обаче не е държал сметка за т.7 от Постановление №8/1981г. на Пленума на ВС, съгласно която става дума за реална

съвкупност, каквато е допустима и често срещана, а именно, че едновременно с осъществяването на подкуп, подсъдимият като длъжностно лице е осъществил и състава на друго престъпление – по чл.282 ал.1 от НК.

Макар и в случая да не е било повдигнато обвинение по чл.301 от НК, то реално подсъдимият изпълнявайки служебните си задължения е целял именно осъществяването на подкуп. В подкрепа на този извод са думите му, че св.М. трябва да даде почерпка. Всъщност с намерението да получи „почерпка“, подс.М. умишлено не е изпълнил служебните си задължения, посочени в нормативната уредба, с което е осъществил изпълнителното деяние по чл.282 ал.1 от НК.

В случая, не е налице ситуация, в която да бъдат определени фактите като съставомерни само за едното престъпление – такова по чл.301 от НК, т.е. за изключване на едно престъпление от друго, а за факти, определящи извод за извършването на две престъпления в реална съвкупност – такова по чл.301 от НК и по чл.282 от НК. Обвинението спрямо подс.М. е само за извършено престъпление по чл.282 ал.1 от НК /независимо, че първоначално наказателното производство е било образувано по чл.301 от НК/, поради което и предвид доказаните факти, следва подсъдимият да бъде признат за виновен в извършване на длъжностно престъпление.

Според въззивната съдебна инстанция, предвид събраните доказателства и съобразно съдебната практика обобщена в Постановление №2/09.06.1980г. на Пленума на ВС за престъпленията по служба – т.1, 2 и 3, подс.М., като длъжностно лице, не е изпълнил задължението си да документира в протокол проверка на превозно средство и лице по ЗМВР във връзка с Инstrukция №8121з-464/26.08.2014г. и не е изпълнил това си задължение с конкретна цел – да набави за себе си имотна облага и от това могат да настъпят немаловажни вредни последици, изразяващи се в разколебаване на авторитета и доброто име на органите на МВР пред обществото и възможността на полицейските органи да изпълняват задълженията си в съответствие със законите в Република България и подзаконовите актове, регламентиращи дейността им.

Като не е съставил протокол, съгласно нормативно вменените му задължения /ЗМВР и Инstrukцията/, подс.М. не го е предоставил по установения ред на отдел „Пътна полиция“ – СДВР за предприемане на мерки по административен ред по отношение на извършените от св.М. нарушения, за които последния е следвало да понесе съответната административна отговорност. Това подсъдимият е сторил умишлено, с искане за „почерпка“, като на въпроса, зададен от св.М. дали даването на почерпка е незаконно, подс.М. е отговорил, че е незаконно.

Вредните последици могат да бъдат от имуществен или неимуществен характер, като в настоящия случай те са неимуществени и са свързани с разколебаване авторитета и доброто име на органите на МВР. Това е така, тъй като подс.М. упорито е преследвал специалната цел - почерпване, и не се е

отказал дори и когато св.М. е запитал даването на почерпка не е ли незаконно, на което подсъдимият е отговорил, че е незаконно, но и извършеното от свидетеля е незаконно. Демонстративното и упорито поведение при искане на почерпка и то от представител на институция, чиято основна цел е да осигурява обществения ред и спокойствие, сериозно руши нейния авторитет и доверие в обществото. По този начин се нанасят трайни вреди, които са трудно възстановими, особено когато става дума за разколебаването на общественото доверие.

Именно въз основа на изложените доводи, въззивната съдебна инстанция не може да сподели становището на защитата на подс.М., че той не е бил длъжен да съставя документи, тъй като не е бил старши на патрула. По-горе бе цитиран отговор от СДВР относно еднаквите правомощия, които имат полицейските служители при осъществяване на дейности по охрана на обществения ред и контрол на пътното движение. Това означава, че подс.М., който е извършвал проверката е следвало да състави протокол за установените две нарушения от страна на св.М..

За пълнота следва да се отбележи, че изисканата в изпълнение на указанията в отменителното решение на ВКС Инstrukция №81213-929/02.12.2014г. /обн.ДВ бр.102/12.12.2014г./ не е посочена от обвинението като нормативен акт, с който подсъдимия не се е съобразил и не е изпълнил и се явява неотнoсима по делото. Независимо от това, следва да се отбележи, че подс.М. е бил запознат с тази инструкция на 05.11.2015г., което се установява от приложения пред настоящия съд протокол /л.30 от съд.дело/. Не бива да се забравя и обстоятелството, че той е дългогодишен служител в полицията и се презумира познаването от негова страна на всички нормативни документи, регламентиращи правата и задълженията му при изпълнение на служебните му задължения.

Поради тези именно съображения, този състав на САС прие, че от обективна и субективна страна, подс.М. е осъществил престъпление по чл.282 ал.1 от НК, тъй като на 11.11.2018г. около 9,45ч. в гр.София, на бул.“Никола Вапцаров“, на входа на тенис кортове „Малееви“, като длъжностно лице – полицейски орган, *** в 04 група на 04 сектор „Охрана на обществения ред и оперативни обекти“, отдел „Охранителна полиция“-СДВР, съгласно Заповед №5133-1259/23.02.2017г., не е изпълнил служебните си задължения по чл.82 ал.1 от ЗМВР: „За всеки случай на извършен обиск или проверка по чл.81 полицейският орган съставя протокол“, като не е съставил протокол за извършена проверка на МПС с рег.№*** по реда на чл.81 ал.3 вр.ал.2 т.1 от ЗМВР, за констатирано нарушение на правилата за движение /неправилно извършване на обратен завой/, чл.6 от Инструкция №81213-464/26.08.2014г. за реда и условията за извършване на проверки по реда на чл.81 ал.1 и 2 и чл.83 ал.1 от ЗМВР на Министъра на вътрешните работи – „За всички случаи на проверка на лични вещи, превозни средства, кораби, въздухоплавателни средства, контейнери и вещите, превозвани в тях, по чл.81 от ЗМВР полицейският орган е длъжен да състави протокол /приложение №1/, за това,

че управляваният от страна на А. Руменов М. лек автомобил „Нисан“ модел „Микра“ с рег.№***, няма валидно сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, съгласно чл.483 ал.1 т.1 от КЗ и да я представи по установения ред на отдел „Пътна полиция“-СДВР за предприемане на съответните мерки по административен ред, с цел да набави за себе си имотна облага – да бъде „почерпен“ от страна на А. М. и от това могат да настъпят немаловажни вредни последици, изразяващи се в разколебаване авторитета и доброто име на МВР пред обществото и възможността на полицейските органи да изпълняват задълженията си в съответствие със законите в Република България и подзаконовите актове, регламентиращи дейността им.

Контролната съдебна инстанция установи, че подс.М. не е изпълнил служебните си задължения само чрез несъставяне на изискуемия от ЗМВР и Инструкцията протокол, в който е следвало да бъдат отразени установените две нарушения на ЗДвП от страна на А. М.. Подс.М. не е нарушил разпоредбите на Заповед №513з-5914/19.08.2015г. на Директора на СДВР, тъй като тази заповед не била публикувана в Държавен вестник и не му е била надлежно съобщена, поради което и той не е бил обвързан с действието ѝ, поради което и бе оправдан и признат за невиновен в тази част на обвинението.

На следващо място, св.А. М. е извършил две нарушения по ЗДвП като водач на МПС – неправилен завой и управление без валидна застраховка. Неправилният завой не може да бъде определен като общо нарушение на общественения ред, тъй като представлява специално нарушение – такова по ЗДвП. Поради това, подс.М. бе признат за невиновен и оправдан и в тази част на обвинението, която обвързва длъжностното му престъпление с извършено от страна на св.М. нарушение на обществения ред.

САС не споделя становището на прокуратурата, изложено в съдебно заседание, че има само предположения за извършено от подс.М. престъпление, тъй като явно не са били оценени в тяхната съвкупност и поотделно събраните по делото писмени и гласни доказателства, подробно описани по-горе.

Законодателят предвижда за престъплението по чл.282 ал.1 от НК, наказание „лишаване от свобода“ от три месеца до пет години или пробация, като е възможно и лишаване от право по чл.37 ал.1 т.6 от НК да се заема определена държавна длъжност.

При индивидуализиране на наказателната отговорност на подс.М., въззивния съд взе предвид като смекчаващи вината обстоятелства чистото му съдебно минало, както и факта, че е бил награждаван за полицейска служба през 2007г. с „писмена похвала“ и през 2013г. с „парична награда“.

Като отегчаващо вината обстоятелство, съдът прие петкратното наказване на подс.М. за периода 2007г.-2018г., от които четири пъти с „писмено предупреждение“ и един път с „порицание“. Тези данни следва да бъдат отчетени като недобри характеристични данни за подсъдимия, особено за

служител в институция, чиято основна задача е осигуряването на обществения ред и спокойствие.

Така, съдът прие, че наказанието следва да бъде определено при лек превес на отегчаващите вината обстоятелства, като счете, че наказание „лишаване от свобода“ в размер от 1 /една/ година би изпълнил целите на наказанието, визирани в чл.36 от НК. Като взе предвид, че това е първо осъждане на подс.М., и след преценка, че целите на наказанието биха могли да бъдат постигнати без изолиране от обществото, съдът приложи нормата на чл.66 ал.1 от НК и отложи изтърпяването на така определеното наказание с изпитателен срок от 3 /три/ години, считано от влизане на присъдата в сила.

При спецификата на настоящия случай, предвид това, че подс.М. е полицейски служител и не е изпълнил служебните си задължения, преследвайки получаване на облаги, както и многократно налаганите му наказания, съдът счете, че следва на осн.чл.37 т.6 от НК той да бъде лишен от право да заема държавна служба в системата на МВР за срок от 3 /три/ години.

Въззивната съдебна инстанция счита, санкцията съответства напълно на тежестта на извършеното престъпление и на неговата обществена опасност, като по този начин отговаря на критерия по чл.35, ал.3 НК и съответства на целите на наказателната репресия по чл.36 НК.

По изложените съображения, Софийски апелативен съд постанови присъдата си.

Председател:

Членове:1.

2.